

**UCHWAŁA NR XXXIV/180/20
RADY GMINY ŚWIESZYNO**

z dnia 26 listopada 2020 r.

**w sprawie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz
Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2021**

Na podstawie art. 4¹ ust. 2 i 5 ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2019 r. poz. 2277 z późn. zm.) i art. 10 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. 2019 r. poz. 852) **uchwała się, co następuje:**

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2021 rok, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2021 roku.

Przewodniczący Rady
Gminy

Bogdan Koryga

Załącznik do uchwały Nr XXXIV/180/20
Rady Gminy Świeszyno
z dnia 26 listopada 2020 r.

**Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów
Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii
na 2021 rok**

Świeszyno, listopad 2020 r.

Rozdział 1.

W P R O W A D Z E N I E

Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi nakłada na gminę obowiązek podejmowania działań zmierzających do ograniczenia spożycia napojów alkoholowych, inicjowania i wspierania przedsięwzięć mających na celu zmianę obyczajów w zakresie sposobu spożycia tych napojów, przeciwdziałania powstawaniu i usuwaniu następstw nadużywania alkoholu, oddziaływania na osoby nadużywające alkoholu oraz udzielania pomocy ich rodzinom. Alkohol jest legalnym towarem rynkowym, co wpływa na łatwość jego dostępu. Powoduje to określone szkody społeczne, ekonomiczne i zdrowotne zwłaszcza kiedy spożywany jest w nadmiernych ilościach.

Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii również wymienia katalog zadań za realizację których odpowiedzialna staje się gmina. Skupiają się one wokół szeroko rozumianej pomocy osobom uzależnionym i zagrożonym uzależnieniem oraz ich rodzinom, a także profilaktyce adresowanej do różnych grup wiekowych, zwłaszcza dzieci i młodzieży.

Realizacja tych zadań może odbywać się na podstawie dwóch odrębnych programów uchwalanych corocznie lub tak jak w przypadku Gminy Świeszyno, jednego wspólnego programu zawierającego zadania określone w obu ustawach. Umieszczenie zadań wynikających z odrębnych ustaw w jednym programie wynika przede wszystkim z faktu, iż do większości z nich można zaproponować analogiczne działania profilaktyczne, które mogą być finansowane z tych samych środków.

Konsumpcja alkoholu przyjmująca postać picia ryzykownego, picia szkodliwego oraz uzależnienia od alkoholu, nie jest problemem ostatnich lat czy dekad. Spożywanie alkoholu i zażywanie narkotyków ma istotny wpływ na zdrowie fizyczne i psychiczne jednostek, ich rodzin, jak również całego otoczenia. Problemy związane z alkoholem mają szczególne znaczenie, co wynika przede wszystkim z rozmiarów szkód oraz kosztów społecznych i ekonomicznych, jakie z tego tytułu ponosi zarówno budżet państwa oraz gminy.

Alkoholizm jest jednym z najpoważniejszych współczesnych problemów społecznych. Polska należy do grona nielicznych krajów europejskich, w których spożycie alkoholu wzrasta. W 2019 roku średnie spożycie alkoholu w Polsce wynosiło 9,78¹ litrów czystego alkoholu na jednego mieszkańca. Ten niechlubny wynik jest najwyższym wynikiem od kilkunastu lat.

¹ <http://www.parpa.pl/index.php/badania-i-informacje-statystyczne/statystyki>, z dn. 27.10.2020 r.

Ze względu na tę skalę, jak i obserwowane negatywne konsekwencje, uzależnienie od alkoholu i problemy alkoholowe uznaje się w Polsce za problem społeczny. Nadużywanie alkoholu powoduje wiele szkód społecznych, tj. zakłócenia bezpieczeństwa publicznego, przestępczość, wypadki samochodowe, przemoc w rodzinie, ubóstwo i bezrobocie, zagrożenia zdrowia.

Problem uzależnienia od alkoholu, mimo podejmowanych od wielu lat działań mających na celu zwiększenie świadomości na temat konsekwencji jego nadużywania, stale utrzymuje tendencję wzrostową. Dlatego działania w tym zakresie stanowią przedmiot szczególnej troski ze strony Gminy Świeszyno.

Rozwiązywanie problemów społecznych, a w tym szczególnym przypadku problemów związanych z alkoholizmem oraz narkomanią, stanowi jedno z kluczowych zadań jakie stoją przed administracją publiczną. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2021 rok jest kontynuacją działań realizowanych w tym zakresie od kilku lat. Różnorodność zadań programu wynika ze specyfiki problemu jakim jest uzależnienie, jego złożonych skutków dotyczących mieszkańców gminy, w szczególności osób młodych.

Młodzież wymaga innego podejścia, uwzględnienia w programie faktu używania różnych substancji psychoaktywnych, specyfiki wieku rozwojowego, kreatywnego zagospodarowania wolnego czasu, poczucia przynależności i uczestnictwa w grupach rówieśniczych. Udzielanie pomocy dzieciom z rodzin dotkniętych problemem alkoholowym, ale również problemów związanych z narkomanią jest jednym z ważnych zadań samorządu. Szczególną rolę w tym zakresie odgrywa prowadzenie placówek wsparcia dziennego, mających charakter świetlic socjoterapeutycznych i opiekuńczo-wychowawczych. Realizacja działań określonych w programie wymaga zaangażowania wielu środowisk i grup społecznych, konsekwencji w długofalowych działaniach i wprowadzenia nietradycyjnych rozwiązań, szczególnie w odniesieniu do pracy z dziećmi i młodzieżą.

Na terenie Gminy Świeszyno działania w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi w dalszym ciągu wykonywane będą poprzez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, mającej na celu podnoszenie świadomości społeczeństwa oraz promocję właściwych postaw przede wszystkim młodych ludzi w perspektywie ich dorosłego życia.

Dochody związane ze sprzedażą napojów alkoholowych co roku wzrastają. Przewidziane na 2020 rok dochody związane ze sprzedażą alkoholu są wyższe aż o 9,16% w porównaniu do roku 2016. Jest to tendencja niepokojąca, która przekłada się na wzrost uzależnienia od alkoholu na terenie Gminy Świeszyno. Dlatego też polityka społeczna gminy w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom ukierunkowana jest w szczególności na budowanie zintegrowanego systemu rozwiązywania problemów uzależnień poprzez:

1. placówkę wsparcia dziennego działającą jako instrument wspierania rodzin, szczególnie tych, które doświadczają trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych,
2. systematyczny rozwój działań profilaktycznych opartych na informacji i edukacji,
3. wspieranie i zabezpieczenie pomocy osobom uzależnionym i ich rodzinom, ochronę przed przemocą domową,
4. ograniczenie dostępności do alkoholu osobom nieletnim,
5. wpieranie aktywnych instytucji i środowisk lokalnych działających na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom oraz przemocy domowej i współpracę z nimi.

Inną podejmowaną formą profilaktyki są jednorazowe bądź prowadzone w sposób ciągły działania profilaktyczne o różnorodnym charakterze (spektakle profilaktyczne, dofinansowanie kolonii i półkolonii dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym, szkolenia, warsztaty, akcje, imprezy profilaktyczne). Formy te mają na celu wskazywanie alternatywnych sposobów spędzania czasu wolnego, pomoc w odnalezieniu pasji, która wypełni „lukę” w codzienności. Uzmysłowanie potencjalnym odbiorcom negatywnych skutków spożywania alkoholu i zażywania narkotyków oraz ukazanie korzyści płynących z wolnego od nałogów trybu życia.

Niniejszy Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2021 rok opracowano zgodnie z Narodowym Programem Zdrowia na lata 2016-2020. Przy opracowaniu poniższego Programu uwzględnione zostały także wskazówki wynikające z Rekomendacji Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych².

Rozdział 2.

CELE I ZADANIA Z ZAKRESU PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i zagrożonych uzależnieniem, współuzależnionych oraz osób dotkniętych przemocą w rodzinie m. in. poprzez:

- a) udzielanie wsparcia poprzez dostęp do leczenia i terapii w placówkach stacjonarnych i ambulatoryjnych;

² Rekomendacje do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w 2021 roku, Zespół redaktorów i recenzentów: Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Warszawa 2020 r.

- b) możliwość dofinansowania udokumentowanych kosztów terapii pogłębionej przez okres jednego roku od ukończenia terapii w warunkach stacjonarnych;
- c) dostęp do wsparcia w ramach grup samopomocowych. Współpraca z placówkami leczenia odwykowego m.in. z poradniami leczenia uzależnień, dziennymi oddziałami terapii i placówkami stacjonarnymi;
- d) dostęp do pomocy psychologicznej, pedagogicznej i prawnej dla osób i rodzin z problemem alkoholowym oraz problemem narkomanii, doświadczających przemocy oraz dla sprawców przemocy;
- e) zlecenie biegłym sądowym z listy Sądu Okręgowego w Koszalinie badań mających na celu ustalenie stopnia uzależnienia od alkoholu osób kierowanych przez GKRPA w Świeszynie;
- f) współpraca z dyrektorami szkół, pedagogami oraz nauczycielami.

2. Udzielenie rodzinom, w których występują problemy uzależnień, bądź zagrożonych uzależnieniami, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie m. in. poprzez:

- a) funkcjonowanie placówki wsparcia dziennego, która jest instrumentem wspierania rodziny w zakresie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci z rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych;
- b) dostęp do pomocy psychologicznej i pedagogicznej dla osób i rodzin, w których występują problemy alkoholowe i narkomanii oraz doświadczających przemocy;
- c) kierowanie do biegłego sądowego psychologa klinicznego i lekarza psychiatry w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu osób nie wyrażających zgody na leczenie odwykowe;
- d) kierowanie sprawy do sądu o wydanie orzeczenia o zastosowaniu wobec osób uzależnionych obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego;
- e) zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego osoby uzależnionej;
- f) wspieranie działań pomocowych dla osób doświadczających przemocy w rodzinie, w tym procedury Niebieskiej Karty, działalność Zespołu Interdyscyplinarnego;
- g) motywowanie do podjęcia leczenia odwykowego w ramach zadań i procedur GKRPA w Świeszynie;
- h) organizowanie warsztatów dla rodziców pogłębiających wiedzę o narkotykach i substancjach psychoaktywnych oraz sposobach pomocy swoim dzieciom;
- i) współpraca z innymi jednostkami samorządowymi oraz organizacjami pozarządowymi i podmiotami, o których mowa w art. 3. ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, w zakresie organizowania opieki psychologicznej, psychiatrycznej i prawnej dla rodzin związanych z uzależnieniami i przemocą w rodzinie.

3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży m. in. poprzez:

- a) finansowanie wybranych usług i programów profilaktycznych;
- b) finansowanie zajęć promujących trzeźwy i bezpieczny sposób spędzania czasu oraz motywujących do większej aktywności w życiu społecznym;
- c) pomoc nauczycielom w doskonaleniu umiejętności wychowawczych i bogaceniu form oraz metod pracy dydaktyczno-wychowawczej;
- d) organizowanie i dofinansowanie letniego wypoczynku dla dzieci i młodzieży, kolonii letnich oraz zajęć pozalekcyjnych i wypoczynku połączonego z elementami programów profilaktycznych;
- e) tworzenie warunków do powstawania alternatywnych miejsc spędzania wolnego czasu oraz zakup sprzętu sportowego;
- f) wspieranie alternatywnych form spędzenia wolnego czasu przez dzieci i młodzież szkolną, służących promocji zdrowego stylu życia, promocji imprez bezalkoholowych np. organizacja imprez sportowych, imprez kulturalnych, festynów rodzinnych, pikników rodzinnych, profilaktycznych rajdów rowerowych, akcji Bezpiecznie Ferie, Bezpieczne Wakacje;
- g) finansowanie nagród w różnego rodzaju konkursach dotyczących problemów uzależnień oraz przeciwdziałania przemocy;
- h) edukacja publiczna w zakresie problematyki alkoholowej poprzez zakup i dystrybucję broszur, plakatów, ulotek z hasłami profilaktycznymi;
- i) finansowanie szkoleń dla grup zawodowych zajmujących się działaniami w obszarze profilaktyki problemowej i przeciwdziałania przemocy.

4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służących rozwiązywaniu problemów alkoholowych m. in. poprzez:

- a) współpracę i wspomaganie instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych działających na rzecz rozwiązywania problemów alkoholowych;
- b) informowanie i propagowanie działalności stowarzyszeń i instytucji wyspecjalizowanych w niesieniu pomocy rodzinom z problemem alkoholowym, narkomanią i przemocą w rodzinie.

5. Podejmowanie działań w związku z naruszaniem przepisów określających zasady reklamy i promocji napojów alkoholowych oraz warunki zakazu sprzedaży i podawania napojów alkoholowych:

a) występowanie z propozycjami podejmowania konkretnych działań zmierzających do ograniczenia dostępności napojów alkoholowych, w tym także inicjowanie projektów uchwał dotyczących ustalenia liczby punktów sprzedaży napojów alkoholowych zawierających powyżej 4,5%.

6. Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Świeszynie:

- a) podejmowanie działań dotyczących realizacji programu;
- b) inicjowanie działań w zakresie realizacji zadań własnych związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych;
- c) podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego;
- d) wspieranie Zespołu Interdyscyplinarnego
- e) opiniowanie wniosków o wydanie zezwoleń na sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych pod względem zgodności lokalizacji punktów z uchwałą Rady Gminy Świeszyno w sprawie zasad usytuowania na terenie gminy miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych;
- f) podejmowanie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych oraz działań kontrolnych i interwencyjnych mających na celu ograniczenie dostępności do napojów alkoholowych i przestrzegania zakazu sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18 roku życia;
- g) ścisła współpraca z instytucjami i innymi podmiotami realizującymi zadania z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz działającymi na rzecz ochrony przed przemocą domową.

7. Realizacja zadań własnych gminy z zakresu zdrowia publicznego wynikających z ustawy z dnia 11 września 2015 roku o zdrowiu publicznym (Dz.U. 2019, poz. 2365 z późn. zm.) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 4 sierpnia 2016 roku w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016-2020 (Dz. U. 2016 poz. 1492) polegających na promocji i ochronie zdrowia.

Rozdział 3.

CELE I ZADANIA Z ZAKRESU PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII

Głównym zadaniem z zakresu przeciwdziałania narkomanii jest zapobieganie występowania tego zjawiska, zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży oraz ograniczanie szkód spowodowanych jego występowaniem.

Celami strategicznymi są:

1. Udoskonalenie modelu wspólnego oddziaływania pracowników socjalnych, terapeutów, doradców na osoby dotknięte problemem narkomanii oraz ich rodziny.

2. Tworzenie i dalsze doskonalenie form działania na rzecz rodzin dotkniętych problemem uzależnienia od narkotyków, w tym podejmowanie różnorodnych form pracy profilaktycznej z dziećmi i młodzieżą.

3. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od narkotyków poprzez:

- a) wspieranie rozwoju i funkcjonowania placówek terapeutycznych;
- b) ułatwianie osobom uzależnionym dostępu do leczenia i rehabilitacji;
- c) koordynacja działań w zakresie pomocy dla osób uzależnionych i ich rodzin.

4. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów uzależnienia od narkotyków, w szczególności skierowanej do dzieci i młodzieży oraz ich rodziców poprzez:

- a) rozpowszechnianie i udział w profilaktycznych programach, kampaniach o zasięgu regionalnym, ogólnopolskim;
- b) podniesienie poziomu wiedzy społeczności lokalnej, dzieci i młodzieży na temat problemów uzależnienia od narkotyków;
- c) promowanie zdrowego, wolnego od uzależnień trybu życia.

5. Realizacja programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży poprzez:

- a) organizowanie lokalnych imprez, w tym o charakterze rekreacyjno-sportowym i opiekuńczo-wychowawczym związanych z promowaniem wolnego od uzależnień stylu życia. Organizacja spektakli profilaktycznych, szkoleń, warsztatów prowadzonych przez specjalistów w zakresie profilaktyki uzależnień;
- b) udział w ogólnopolskich, regionalnych programach i kampaniach dotyczących profilaktyki uzależnień.

6. Finansowanie i dofinansowywanie uczestnictwa w specjalistycznych szkoleniach i kursach, dofinansowanie organizacji szkoleń.

7. Współpraca z Policją w zakresie działań profilaktycznych.

Rozdział 4.

REALIZATORZY PROGRAMU

1. Realizatorami Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2021 rok są:

- Urząd Gminy w Świeszynie (samodzielne stanowiska merytoryczne),
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świeszynie z siedzibą w Niedalinie,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Świeszynie,
- placówki oświatowe, instytucje kultury, organizacje pożytku publicznego, zakład opieki zdrowotnej.

2. Zakres realizacji Programu:

- a) Urząd Gminy w Świeszynie: organizacja placówki wsparcia dziennego, wdrażanie i bieżący monitoring realizacji programu; ścisła współpraca z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych; sporządzanie sprawozdania z realizacji Programu, bieżący nadzór merytoryczny nad wydatkowaniem środków przeznaczonych na realizację Programu;
- b) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świeszynie z siedzibą w Niedalinie: prowadzenie wywiadów środowiskowych, udzielanie stosownego wsparcia i informacji o możliwościach uzyskania pomocy, zapewnianie schronienia osobom potrzebującym, działalności zespołu interdyscyplinarnego;
- c) Zespół Dzielnicowych w Świeszynie, pełnienie funkcji ochronnej przed przemocą w rodzinie, egzekwowanie zakazu spożywania alkoholu w miejscach publicznych, wspieranie wszelkich działań GKRPA w Świeszynie;
- d) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych: inicjowanie, monitorowanie zadań związanych z programem, diagnozowanie sytuacji i potrzeb osób uzależnionych i potrzebujących pomocy, inicjowanie działań w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, opiniowanie inicjatyw, programów profilaktycznych w ramach realizacji programu, monitorowanie działań w związku z naruszaniem przepisów określających zasady reklamy i promocji napojów alkoholowych oraz warunków zakazu sprzedaży i podawania napojów alkoholowych, opracowywania założeń kierunkowych programu.

Rozdział 5.

WYNAGRODZENIE CZŁONKÓW GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

1. Za pracę obejmującą zakres działań wynikających z ustawy o wychowaniu w trzeźwości przeciwdziałaniu alkoholizmowi członkowie GKRPA otrzymują wynagrodzenie miesięczne w wysokości 280,00 zł brutto, stanowiące 10% minimalnego wynagrodzenia brutto w 2021 roku. Wynagrodzenie wypłacane jest na podstawie listy obecności,

2. W przypadku zaistnienia okoliczności, które uniemożliwiają zorganizowanie posiedzenia Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Świeszynie, Przewodniczącemu oraz Sekretarzowi za wykonywanie zadań związanych z organizacją pracy Komisji, pracą administracyjną przysługuje miesięczne wynagrodzenie w wysokości 8% minimalnego wynagrodzenia brutto w 2021 roku. Wynagrodzenie to, będzie płatne na podstawie spisu wykonanych czynności przez Przewodniczącego i Sekretarza w terminie do ostatniego dnia miesiąca danego okresu rozliczeniowego.

3. Wynagrodzenie jest płatne przelewem na wskazane konto osobiste.

Rozdział 6.

POSTANOWIENIA KOŃCOWE

1. Źródłem finansowania programu są dochody z tytułu opłat i zezwoleń wydawanych przez Wójta Gminy Świeszyno na podstawie ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Środki finansowe zostaną zabezpieczone w budżecie na rok 2021.

2. Realizacja Programu podlega monitoringowi.

3. Sprawozdania wewnętrzne sporządzają realizatorzy programu i przedkładają je Wójtowi Gminy Świeszyno w terminie do dnia 31 marca 2022 roku.

4. Sprawozdania zewnętrzne sporządza Wójt Gminy Świeszyno w formie i terminach określonych w odrębnych przepisach.

UZASADNIENIE

Na podstawie art.1 ust. 1 ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2019 r. poz. 2277 z późn. zm.) organy administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego są zobowiązane do podejmowania działań zmierzających do ograniczania spożycia napojów alkoholowych oraz zmiany struktury ich spożywania, inicjowania i wspierania przedsięwzięć mających na celu zmianę obyczajów w zakresie sposobu spożywania tych napojów, działania na rzecz trzeźwości w miejscu pracy, przeciwdziałaniu powstawaniu i usuwania następstw nadużywania alkoholu, a także wspierania działalności w tym zakresie organizacji społecznych i zakładów pracy.

Natomiast w art. 4¹ ust.1 wyżej wymienionej ustawy wyszczególniono zadania, jakie powinna realizować gmina w ramach programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, który corocznie uchwalany jest przez Radę Gminy. Art. 4¹ ust. 2 wskazuje dodatkowo, że zadania te są realizowane zgodnie z Narodowym Programem Zdrowia, o którym mowa w art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 11 września 2015 roku o zdrowiu publicznym.

W związku z tym działania w zakresie zapobiegania i rozwiązywania problemów alkoholowych stanowią przedmiot szczególnej troski ze strony Gminy Świeszyno. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2021 rok określa sposób realizacji zadań własnych gminy. Zapisy programu uwzględniają również zadania własne gminy w obszarze profilaktyki i terapii narkomanii zapisane w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii. Realizacja zadań wskazanych w programie finansowana jest ze środków uzyskiwanych z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych zgodnie z art. 11¹ ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

W planowaniu i prowadzeniu działań mających na celu profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych bardzo ważne jest rozpoznanie skali problemu, struktury spożycia napojów alkoholowych oraz zaburzeń życia społecznego i rodzinnego nimi wywołanych. Jednocześnie zgromadzenie danych statystycznych w zakresie uzależnienia nie daje rzeczywistego wyobrażenia o dynamice zjawiska ze względu na „wrażliwość” danych oraz fakt, że te same osoby mogą być wykazywane przez różne podmioty działające w obszarze rozwiązywania problemów alkoholowych.

Dochody związane ze sprzedażą napojów alkoholowych co roku wzrastają (tabela 1). Obecnie dochody związane ze sprzedażą alkoholu ogółem są wyższe o 9,16% niż w roku 2016. Niestety jest to tendencja niepokojąca, która przekłada się na wzrost uzależnienia od alkoholu na terenie gminy Świeszyno.

Przychody uzyskane z pozwoleń na sprzedaż alkoholu umożliwiają w znacznym stopniu

finansowanie funkcjonowania placówek wsparcia dziennego, które samorząd gminny każdego roku stara się stworzyć na terenie gminy.

Tabela 1 Wartość sprzedaży napojów alkoholowych

Lp.	2016	2017	2018	2019	2020
Zawartość alkoholu do 4,5% oraz piwo	24429,70 zł	26962,28 zł	28774,17 zł	31948,27zł	33506,04 zł
Zawartość alkoholu powyżej 4,5 % do 18% za wyjątkiem piwa	10539,95 zł	10738,00 zł	10474,64 zł	9340,49 zł	9388,62 zł
Powyżej 18%	43256,22 zł	44838,72 zł	45137,23 zł	43127,92 zł	42500,01 zł
Razem:	78225,87 zł	82539,00 zł	84386,04 zł	84416,68 zł	85394,67 zł

Źródło: Urząd Gminy Świeszyno

Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych z roku na rok zaprasza na posiedzenia większą liczbę osób podejrzanych o uzależnienie. W latach 2018-2020 nastąpił wzrost liczby osób, które zgłaszane są na posiedzenia – zarówno przez osoby bliskie, członków rodziny jak również przez Zespół Interdyscyplinarny. Po podjęciu zmian w pracy komisji pod koniec 2017 roku dotyczącej postępowania z osobami niestawiającymi się na wezwanie komisji (dwukrotna nieobecność na posiedzeniu GKRPA skutkuje skierowaniem sprawy do biegłych sądowych, a konsekwencją zaniedbania tego etapu jest skierowanie sprawy do sądu) wzrosła liczba osób kierowanych przez GKRPA w Świeszynie na badanie do biegłych sądowych.

Niestety pomimo wzmożonej pracy członków komisji, problem uzależnienia od alkoholu pogłębia się i wciąż pozostaje nierozwiązany. Liczba osób, które dobrowolnie podjęły leczenie jest wciąż mała, co oznacza, że uzależnienie wciąż pozostaje poważnym zagrożeniem. Natomiast statystyki z 2020 roku pokazują, że GKRPA w Świeszynie działa skutecznie. Zdarza się, że osoba uzależniona od alkoholu może zostać zobowiązana do obowiązkowego leczenia. Podstawą do takiego orzeczenia jest opinia biegłego psychiatry i psychologa. W 2019 roku nie odnotowano przypadku osób skierowanych na obowiązkowe leczenie, lecz działania w tym kierunku zostały podjęte, co za skutkowało w 2020 roku aż trzema skierowaniami do sądu.

Tabela 2 Dane dotyczące pracy GKRPA w Świeszynie na przestrzeni lat 2016-2020

Lp.	2016	2017	2018	2019	2020 (stan na 02.11.2020)
Liczba wezwań na Komisję	15	13	47	41	51 (I-XI)
Liczba osób, które zgłosiły się na wezwanie	12	5	14	20	20 (bez listopadowego posiedzenia; dwa posiedzenia nie odbyły się ze względu na COVID-19 co znacznie zaniżyło liczbę osób, które prawdopodobnie zgłosiły by się na posiedzenie)
Liczba osób, które podjęły dobrowolne leczenie	3	1	1	4	3
Liczba osób skierowanych na obowiązkowe leczenie	2	1	0	0	3 (rok zakończy się prawdopodobnie z 5 wnioskami do sądu – trwają prace)
Liczba nowych kartotek	-	-	-	16	7

Źródło: Urząd Gminy Świeszyno

Biorąc pod uwagę powyższe rozważania, należy stwierdzić, że stworzenie oraz wprowadzenie w życie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2021 rok ma swoje uzasadnienie. Komisja wciąż otrzymuje nowe zgłoszenia problemów alkoholowych, nasila się domowa przemoc i agresja. Problemy związane z alkoholizmem są wciąż mocno zakorzenione na obszarze Gminy Świeszyno, natomiast stan pandemii COVID-19 sprzyja jego pogłębieniu. W nowej, covidowej rzeczywistości używki odgrywają rolę leku na stresy, lęki i nudę. Program jest swoistego rodzaju planem pomocy w walce z alkoholizmem. Jest to wyciągnięcie pomocnej dłoni osobom, które często same nie potrafią stwierdzić, że mają problem z uzależnieniem.